

EL TEMPS

Només pel sol fet de girar una aixeta, una ciutat dels Països Catalans consumeix uns 1.550 litres setmanals/persona, la mateixa quantitat que necessita un camell per sobreviure unes 40 setmanes, o la meitat del consum setmanal d'un nord-americà. Ara bé, en altres indrets del planeta, l'aigua disponible és amb prou feines d'entre un 5% i un 10% del consum que fem els catalans. De l'aigua que usem, entre un 45% i un 65% és per al bany i el vàter.

Mentre que el degoteig d'una aixeta que té una fuita representa al cap de l'any una pèrdua de més de 10.000 litres d'aigua, uns 1.200 milions de persones no tenen aigua potable al seu abast. La

manca d'aigua potable és el causant de la mort de més de 25 milions de persones per culpa d'elements patògens i de la pol·lució en aigües contaminades com ara el còlera, l'hepatitis, el tifus o la disenteria. En les grans metròpolis en procés de desenvolupament ràpid les aigües fecals d'uns 1.700 milions de persones s'aboquen sense tractament al clavegueram. A Catalunya, tot i haver invertit en la darrera dècada més de 300.000 milions de pessetes, encara queden depuradores per construir, raó per la qual encara hi ha grans ciutats que aboquen aigües fecals directament al riu. Rius com l'Anoia, el Ripoll o el tram final del riu Llobregat són encara autèntiques clavegueres a cel obert.¹

Tan clar com l'aigua

Sembla que l'aigua és un bé que cau gratuïtament del cel. Però per fer-la assequible al consum humà cal un notable esforç tecnològic. El secret d'una bona gestió de l'aigua és alentir-ne al màxim la circulació entre la natura i els ecosistemes humans.

Qüestió de gust. Només un 3% de l'aigua del planeta és dolça i, d'aquesta quantitat, només un 1% és assequible, ja que la resta es troba en estat sòlid en forma de gel a les muntanyes o als pols, o bé es troba a gran profunditat a les entranyes de la terra. L'aigua dolça segueix un cicle que comença en l'evaporació de l'aigua de mar i que retorna a terra en forma de pluja, la qual s'escola pels rius i rieres altra volta cap al mar. L'aigua que aprofitem a la nostra societat, la captem essencialment dels rius i dels aqüífers superficials. Per això, doncs, la importància de no contaminar l'aigua, ja que els components dissolts que transporta es dissolen en aigües que després captarem per al consum humà. La mala qualitat de l'aigua, tot i sotmetre-la a complexos processos tecnològics per a potabilitzar-la, és la causa de l'exagerat consum d'aigües de fonts. Actualment, bevem uns 90 litres d'aigua envasada per habitant i any, fet que suposa que paguem més de 100.000 milions de pessetes perquè no ens satisfà el gust de l'aigua potable, i de retruc esgotem les deus naturals, com passa a l'àrea del Montseny-Guilleries.

La duresa, el grau de mineralització, l'acidesa, el clor total, els clorurs i els nitrats són alguns dels paràmetres que ens permeten valorar la qualitat de l'aigua de l'aixeta. Una qualitat que té molt a veure també amb la salut de les persones. Les aigües de Tarragona, València o Alacant, per exemple, presenten un gust lleugerament salat i una mineralització alta, que les fa poc recomanables per als lactants i les persones amb problemes renals. A l'aigua potable d'onze municipis de la conca de la Tordera es detecta un índex de sodi o salinització d'uns 360 miligramms per litre quan el màxim és de 150 i s'ha autoritzat a distribuir-la amb un nivell de sodi de fins a 800 mg/l. El gust de l'aigua potable té molt a veure amb la qualitat d'on es capta i aquesta és directament proporcional a la contaminació de l'entorn, bé de manera directa, bé de manera indirecta. L'increment progressiu en l'ús de plaguicides i fertilitzants als conreus, així com l'excés de producció porcina amenacen la qualitat de l'aigua potable de les zones rurals. Només a les comarques de Girona hi ha

uns 70 municipis que subministren aigües amb un contingut de nitrats superiors als límits marcats oficialment i, a Osona, el 80% dels aqüífers estan contaminats.²

La potabilització de l'aigua amb clor tampoc està exempta de risc per a la salut quan es tracta d'aigües amb un alt contingut de matèria orgànica. En aquests casos, el clor que s'empra com a bactericida reacciona amb la matèria orgànica i forma els anomenats trihalometans (THM), dels quals s'ha demostrat que incrementen el risc de càncer de bufeta i altres trastorns que encara estan en estudi. La quantitat permesa per la llei d'aquestes substàncies serà de 150 micrograms per litre per a l'any 2003 i de 100 per al 2008, mentre que, actualment, a casa nostra es troba per sobre dels 200 micrograms per litre.

Un tresor a preu de saldo. Tot i que l'aigua és un bé natural públic sense propietari, a la pràctica, la paguem. Tanmateix, el preu no reflecteix els costos reals que impliquen la captació, potabilització i subministrament. Per altra banda, el preu de l'aigua tampoc és indicatiu de l'abundància o la manca d'aquest recurs, sinó que respon a un disseny de política general. La certesa és que el baix preu de l'aigua propicia el mal ús d'un recurs escàs. El Grup de Tecnologia de l'Aigua de Tarragona calcula que l'any 2000 a Catalunya el preu mitjà era d'unes 198 ptes./m³ mentre que el cost real se situava en 259 ptes./m³, en canvi a València el preu mitjà era d'unes 116 ptes./m³ i el cost real de 253 ptes./m³. Transportar l'aigua de l'Ebre a les Illes tenia un cost el 1997 de 345 ptes./m³, mentre que el preu mitjà era la meitat.

Un altre aspecte que cal considerar és l'aigua que es perd durant el subministrament. Segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística, l'any 1999, dels 316 litres d'aigua per habitant i dia que es captaven, uns 52 litres es perdien. Aquesta dada mitjana pot ser superada en els casos en què la xarxa de distribució és vella o té algun defecte. Les companyies situen les pèrdues per sota el 10%, però altres estudis demostren que les fuites poden superar en alguns casos el 25%.

Sobre el dret a saber la qualitat de l'aigua de l'aixeta

La llei estableix que correspon a les empreses proveïdores i/o distribuïdores d'aigües potables de consum públic l'execució material de les anàlisis i controls de les aigües. Per això han de disposar d'un registre d'anàlisis que ha de conservar-se per un període mínim de cinc anys. Tots els ciutadans tenen dret a conèixer aquestes dades, la qual cosa cal sol·licitar per escrit a l'empresa d'aigües. L'administració sanitària ha de vetllar i controlar les actuacions de les empreses d'aigües.

Les anàlisis d'aigües han de practicar-se d'acord amb una metodologia regulada per la llei i el termini de preses de mostres varia segons la mida del municipi. Fins a dos mil habitants n'hi ha prou perquè l'empresa subministradora faci una anàlisi de l'aigua al mes.

A partir dels deu mil habitants cal fer una anàlisi diària. **J. M.**

Actualment, bevem uns 90 litres d'aigua envasada per habitant i any, fet que suposa que paguem més de 100.000 milions de pessetes perquè no ens satisfà el gust de l'aigua potable, i de retruc esgotem les deus naturals, com passa a l'àrea del Montseny-Guilleries.

El subministrament d'aigua és una competència municipal. De fet, qualsevol ciutadà, pel fet d'estar empadronat i tenir residència al municipi, té el dret d'estar connectat a la xarxa pública d'aigua. Ara bé, en molts casos el subministrament d'aigua potable es troba en règim de concessió administrativa o altres fórmules de gestió indirecta, tot i que la responsabilitat sigui municipal. Es dona el fet curiós, especialment en àrees rurals, que les companyies concessionàries amb absoluta connivència amb l'ajuntament extorsionen els nouvinguts perquè es financin íntegrament les obres de connexió si volen aigua potable. En general, a Catalunya hi ha un bon nombre de poblacions de menys de 2.000 habitants on les companyies concessionà-

ries privades que fan el subministrament d'aigua s'aprofiten de la situació. L'anomenada gestió integral de l'aigua és el gran repte que cal afrontar en el futur i en la qual el municipi té un paper molt important.

Seny o rauxa aquàtica. Hi ha tres tòpics molt arrelats que dificulten poder emprendre una nova política de gestió integral de l'aigua. En primer lloc, que no tenim un problema de manca d'aigua, sinó que cal redistribuir-la. En segon lloc, tota l'aigua dels rius que desemboca al mar és aigua perduda. I finalment, que disposem de la tecnologia per poder assumir majors consums allà on calgui.

Fa un setmanes aquest setmanari comentava els problemes de subministrament d'aigua que pateix a l'estiu la comarca de la Marina Alta, la qual multiplica gairebé per set la seva població en aquesta època. Així mateix, es feia palès que construir més pous no era la solució, atès que la demanda no para de créixer en una comarca saturada urbanísticament i amb greus problemes de salinització de les aigües freàtiques. En el litoral mediterrani, la concentració poblacional de l'estiu només és possible amb un canvi de model turístic. En definitiva, ens trobem davant d'un problema d'educació ambiental. Alguns hotelers de la costa alacantina han denunciat que hi ha turistes que deixen les aixetes del lavabo obertes per refredar les begudes.

La millor solució per garantir un ús asenyat de l'aigua és estalviar-la. Hi ha tecnologia suficient perquè en una llar es pugui estalviar fins a un 30% de l'ai-

L'AIGUA DE BOCA

La normativa vigent inclou una quarantena de paràmetres dels quals n'hem seleccionat una quinzena

Paràmetres	Nivell gula	Concentració màxima admesa
Olor i sabor	Sense cap gust ni olor	—
Color	Fins 1 mg/l	Fins 20 mg/l
Terbolesa	Fins 1 UNF	Fins 6 UNF
pH	De 6,5 a 8,5	Màxim de 9,5
DQO (permanganat)	Fins 2 mg/l	Fins 5 mg/l
Clorurs	Fins 25 mg/l	Més de 200 mg/l
Sulfats	Fins 100 mg/l	Fins 250 mg/l
Calci	Fins 30 mg/l	—
Magnesi	Fins 0,05 mg/l	Fins 50 mg/l
Alumini	—	Fins 0,2 mg/l
Residu sec	—	Màxim de 1.500 mg/l
Nitrats	Fins 25 mg/l	Fins 50 mg/l
Nitrits	Absència	Fins 0,1 mg/l
Amoníac	Fins 0,05 mg/l	Fins 0,5 mg/l
Plom	—	Fins 0,05 mg/l

Gràfic: R. PUCHADES

gua actual. L'aprofitament de les aigües pluvials per al rec de jardins i espais verds tot just s'ha endegat en alguns municipis. Hi ha ajuntaments que fan funcionar sortidors d'aigua amb aigua corrent. La indústria i l'agricultura poden modernitzar els processos i pràctiques per estalviar fins a un 50% de l'aigua actual. Una important papereria situada prop de Barcelona ha aconseguit reduir el consum d'aigua de 25 m³/tona bruta de cartró a 12 m³/t. I a la llar, la simple derivació de les aigües de la dutxa cap a les cisternes del vàter suposa un estalvi de fins al 35%.

Al mercat hi ha alguna empresa pionera que disposa de sistemes de mesura i control remot per dosificar l'aigua en la mesura que es necessita.³ El primer pas per gestionar correctament l'aigua és monitoritzar la quantitat disponible i ser conscients de la manera com la consumim. A Barcelona encara hi ha unes cent mil plomes o dipòsits aforadors en què tota l'aigua que no es consumeix se'n va directament a la claveguera, atès que es paga per una quantitat fixa. Es calcula que són uns 9 milions de metres cúbics la quantitat d'aigua malversada que s'escola cap al clavegueram (aproximadament la meitat de l'aigua que en un any consumeix una ciutat d'uns dos-cents mil habitants).

El Pla Hidrològic presentat pel Govern espanyol no contribueix a trencar aquest tòpic, sinó ben al contrari. Fomenta la idea que l'aigua és una mercaderia que es pot exportar d'un indret a un altre i que són els embassaments i no pas les mesures d'estalvi la base per regular els dèficits temporals.⁴ Malauradament, més enllà de la polèmica que arrossega aquest pla, és indiscutible que una bona gestió de l'aigua només és possible si es basa en tres principis fonamentals: solidaritat, subsidiarietat i participació.

Jordi Miralles

1 http://www.gencat.es/aca/contenido/mapa_del_web/menu.htm

2 <http://www.grn.es/ang/aquifers.htm>

3 http://www.acycsa.es/w_espanol/temas/telecomunicaciones/frame.htm

4 <http://www.agua-debate.org/>

Ara també

Plàstics i

Tetrabrics

**solament amb tu
podem anar a més!**

96.295.94.54
Línia Medi Ambient

AJUNTAMENT DE GANDIA
MEDI AMBIENT